

Prirodopisno-natoroznansko polje.

M a č k a.

Mačka je lepa in skoraj pri vseh ljudéh priljubljena žival. Nje prava domovina je Egipet, ker že stari pisatelji omenjajo, da jo je bilo ondu že v starodavnih časih videti. Egipčani so imeli mačko v velikih

častéh, kakor nam to še danes pričajo mnoge podobe in napisi po starih spomenikih. Iz Egipta so dobili mačko najpred Arabei in odtod se je pozneje razširila po vsej Evropi.

Mačka, da-si lepa in krotka žival, vender ni pri ljudéh v najboljšem glasu. Očitajo jej, da je hinavka, da spredaj liže, od zadej praska, da je bolj privržena hiši, nego človeku, da je zvita in prekaueena tatica ter jej človek ne sme nikoli prav verovati. Mnogo tega je resnica, ali vender stoji tudi to, da je mačka človeku jako privržena, ako se človek z mačko rad peča in ž njo lepó ravna. Mačka ima svoje mlade neizmerno rada, vedno jih liže in čisti. Dokler mladi še sesajo, zapusti jih samó takrat, kadar gre jest. Vsako žival odpodí od svojega gnezda, še celó človeku ne pusti rada mladih v roke jemati. Kadar so v nevarnosti, prenese družega za drugim v varnejši kraj. — In kako lepe in prijetne so mlade mucke! Ni je skoraj prijetnejše živalice od mladega mačeta. Neznano so žive in skoraj nikoli niso brez igre. Če nimajo druge igrače, igrajo se z materinim repom, ki neprenehoma miga sim ter tjá, a pozneje se igrajo s svojimi repki, ki jim delajo veliko zabave. Kako prijetno je gledati mlade mucke, kadar se valjajo po tleh in druga drugo lové za repke.

Znana je posebno mačkina čistost in snažnost. Neprenehoma se liže in snaži. Vsaka dlaka od nosa do konca repa mora biti lepó gladka in čista. Ker se po glavi ne more z jezikom gladiti in česati, liže si šapice, ter se ž njimi umiva in gladi po glavi.

S psom živi mačka v velikem sovraštvu. Kadar koli ugleda psa, takój se zgrbí, oči se jej zasvetijo in že od daleč puha nanj in pljuje. Ako ima mačka mlade, zakadí se v vsacega psa, ki pride blizu njenega gnezda. Hipoma mu je na glavi ter ga strašno obdeluje s kremplji in najbolj méri na nos in na oči. Naj se psi še tako zaganjajo vanjo, s kremplji vsacega ošine po nosu ter mirno čaka, da se psi naveličajo tega boja in otidejo s krvavimi nosovi.

Mačke nimajo dobrega voja, a posebno dober imajo vid in sluh. Mačke po noči ravno tako dobro vidijo, kakor po dnevi. A še boljše slišijo. Ni je morda nobene živali, ki bi tako dobro slišala, kakor mačka. Na več korakov daleč sliši hoditi miško, še predno jo vidi. Posebno čutljive so njene brke na gobci, ako se le jedne dlake dotakneš, takój strese z glavo.

Prigovor pravi: Kar mačka rodi, rado miši lovi. In res so mačkam miši najljubša jed; zatorej si je človek mačko udomačil, da mu preganja te male in zeló nadležne požeruhe. Razven miši lovi mačka tudi mlade ptičice, na polji se poloti še celó jarebice in mladih zajcev. Pri ljudéh se je priučila na kuhanje jedi, najljubše jej je vender le mesó, a tudi mleko rada pije.

Lepo je gledati mačko, kadar lovi miši. Sede za mišjo luknjo takó, da je miška na ugleda precej, kadar pride iz luknjice. Mačka ne gane z nobeno dlako, celó z repom ne migne. Ako se miška le gane v svojej luknji, že jo je slišala in čutila mačka. Zdajci stisne in vprè oko na luknjo. Počasi se prikaže mišja glava iz luknje, že se svetijo njena črna očesca — ali mačka še ne skoči, prezgodaj je še, miška bi znala pobegniti. Miška ne čuteč nevarnosti, pokaže se iz luknje. Kakor blisk skoči zdaj mačka — in uboga miška se zvija in evili v njenih krempljih. Ako mačka ni lačna, igra se še dolgo z ujeto miško, predno jo zadavi.